

СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 26 (7587) | Нядзеля, 20 лютага 1944 г. | Цана 20 к.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Ад Совецкага Інформбюро. Аператыўная зводка за 19 лютага. (1 стар.).

Страты праціўніка і трафеі нашых войск у выніку ліквідацыі нямецка-фашысцкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі. (1 стар.).

Налёт нашых самалётаў на чыгуначны вузел Пскоў. (1 стар.).

НА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ. (1 стар.).

Т. Дончанка. — Дрэваапрацоўчая прамысловасць БССР будзе адроджана! (2 стар.).

Н. Паўлючэнкаў. — Лёсаматэрыялы — Данбасу! (2 стар.).

Ф. Лёўша. — Падрыхтаваць добракаснае насенне. (3 стар.).

3 руін і попелу ўзнімаецца народная гаспадарка. (3 стар.).

П. Кавалёў. — Мацнеюць партызанскія ўдары. (3 стар.).

Васіль Даміліч. — Мацвей Кругаль. (3 стар.).

Мікола Вішнеўскі. — Сын. (4 стар.).

А. Трутнёў. — У школах Церахоўскага раёна. (2 стар.).

Чаму ў Веткаўскім раёне не атрымліваюць газеты? (4 стар.).

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ. «Новая бліскучая перамога Чырвонай Арміі». Зварот польскага Прагрэсіўнага клуба ў Лондане да грамадскай думкі Англіі. (4 стар.).

Сувязь павінна працаваць узорна!

Сувязь у вызваленых раёнах Беларусі адыгрывае выключна важную ролю. Совецкі чалавек, вызвалены нашай гераічнай Чырвонай Арміяй з нямецка-фашысцкага палону, прагне да ведання міжнароднага і ўнутранага становішча, ён хоча чытаць нашыя большыя і дробныя газеты, часопісы, ён з вялікім хваляваннем чакае пісьма ад сваіх родных, блізкіх як з фронту, так і з тылу, адным словам, хоча, каб сувязь працавала бесперабойна, як добра зладжаны апарат.

На жаль, сувязь у вызваленых раёнах нашай рэспублікі працуе пакуль што з рук вон дрэнна. Як Упаваркамсувязі па БССР (упаўнаважаны тав. Краўчук), так і апарат сувязі на месцах вельмі і вельмі марудна праводзяць работу, не скарыстоўваюць усіх мажлівасцей для лепшага абслугоўвання насельніцтва.

Стыль работы ў апаратах сувязі — гэта непаваротлівасць, бестурботнасць, а падчас і проста абыхавыя адносіны да даручанай справы.

Чым, як не гэтым, можна тлумачыць тое, што ў Веткаўскім раёне на працягу лютага не паступіла газета «Совецкая Беларусь»? Такое становішча не толькі ў Веткаўскім, але і ў радзе іншых раёнаў (Церахоўскі, Чачэрскі).

Толькі выключнай бяздзейнасцю, абыхавасцю да справы з боку Гомельскага абласнога і некаторых раённых аддзелаў сувязі можна wytлумачыць такое становішча.

Паслаць грошы на пошце — гэта не такая лёгкая справа, як здавалася б на першы погляд. У Новабеліцкім паштовым аддзяленні завялі парадок: пераводы прымаць толькі да 16 гадзін; пасля гэтага часу аддзяленне не працуе. А суседняе аддзяленне ўстанавіла сабе рэгламент — да 17 гадзін. Неразбярэха, адсутнасць распарадку дня — вось што робіцца ў паштовых аддзяленнях Нова-Беліцы — пад носам у апарата Упаваркамсувязі па БССР.

Паспрабуйце пагаварыць па тэлефону і вы адразу пераканаецеся, што работнікі сувязі зусім мала ўвагі надаюць гэтай справе. З раёнамі звязанца па тэлефону амаль немагчыма. Дрэнна працуе і радыётрансляцыйная сетка.

Здавалася б, усе гэта павінна было ўстрыжваць таварышоў з апарата Упаваркамсувязі па БССР. Але ж не. Тут пануе спакой, бестурботнасць.

Насельніцтва чакае добрага абслугоўвання ад работнікаў сувязі. Дзяржава адпускае вельмі сродкі, апаратуру. Патрэбна толькі адно, каб увесць апарат сувязі ў вызваленых абласцях і раёнах нашай рэспублікі — адчуваў адказнасць за сваю работу, прыслухоўваўся да запатрабаванняў насельніцтва і хутчэй, па-ваеннаму ўзяўся за наладжванне ўсіх сродкаў сувязі, за ліквідацыю той агіднай спадчыны, якую пакінулі нам нямецка-фашысцкія нягоднікі. Сувязь можа і павінна працаваць узорна!

Аднаўленне МТС

З першых дзён вызвалення вёскі Закружжа, нашы калектывы дружна ўзяўся за аднаўленне сваёй роднай МТС. Кожны рабочы імкнецца як мага больш зрабіць дзела таго, каб хутчэй адрадіцца МТС.

На дарогах і ў лясках мы сабралі некалькі трактараў і перавезлі іх на сваю сядзібу. Тры трактары зараз поўнаасцю адрамантаваны. За кароткі час пабудавана кузня, інструментальная. Таксама адрамантавана многа плугоў і боран навакольных калгасаў.

Нашы калектывы старанна рыхтуюцца да прыёму трактараў з усходніх абласцей Совецкага Са-

юза. Каваль Рыгор Церукоў вырабіў 70 плугоў, 25 малаткоў, 30 зубіл і шмат іншых інструментаў, неабходных для арганізацыі перасовачнай майстэрні на час сяўбы.

Пры МТС адкрыты курсы трактарыстаў, на якіх займаецца 35 юнакоў і дзяўчат. Курсанты саборнічаюць за выдатнае авалодаленне трактарнай справы. Пяршыняе заваяваў выдатнік вучобы Сцяпан Зыбін. З вялікай радасцю цяперашнія курсанты вясной павядуць савецкія трактары па калгасных палях.

Рыгор НАЗЛОУ,
старшы механік Закружскай МТС, Веткаўскага раёна.

Дапамога рамясловаму вучылішчу

Комсамольская арганізацыя Управлення Днепра-Дзвінскага пароходства (сакратар тав. Веліна) арганізавала збор пасуды і інструментаў для падшэфнага рамясловага вучылішча № 1. Комсамольцы сабралі малаткі, ключы,

напільнікі, замкі, зубілы, абцугі і іншы інструмент.

Вучні рамясловага вучылішча № 1 прыступілі да рамонту і абсталявання свайго інтэрната.

Ф. ТРЫГУБОВІЧ.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 19 ЛЮТАГА

На працягу 19 лютага на паўднёвы захад і на поўдзень ад горада ЛУГА нашы войскі авалодалі раённым цэнтрам Ленінградскай абласці і чыгуначнай станцыяй ПЛЮСА; а таксама з баямі занялі больш 30 іншых насялёных пунктаў і сярод іх ПЯТРЫЛАВА, БУТЫРКІ, ОКРЫНА, КАТОРСКА, ЛЮБЕНСКАЕ, КРЫЦА, СКІРЫЦЫ, ДУБОВА, АЛЯКСАНДРАУКА.

На поўдзень ад возера ІЛЬМЕНЬ нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі больш 100 насялёных пунктаў, у тым ліку БАЛЬШОЕ ВОРАНАВА, НАГАВА, МУРАУЕВА, БАЛЬШОЕ АРЭХАВА, ЗАБАЛОЦЕ, ГРЫГОРАВА, ДОУЖЫЦЫ, МАРЫЛЬНИЦА, РАЧНЫЯ КОТЦЫ, ПЯТРУХАВА, ДАРОЖНИНА, ХАРЫНА і чыгуначныя станцыі НАГОУСКАЯ, ТУЛЕБЛЯ.

На другіх участках фронту — разведка, артылерыйска-мінамётная перастрэлка і ў радзе пунктаў баі мясцовага значэння.

На працягу 18 лютага нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 47 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём знішчаны артылерыі збіта 8 самалётаў праціўніка.

Страты праціўніка і трафеі нашых войск у выніку ліквідацыі нямецка-фашысцкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі

За час баёў па знішчэнню нямецка-фашысцкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі, з 3 па 18 лютага гэтага года войскі 2-га Украінскага фронту нанеслі праціўніку наступныя страты:

ЗНИШЧАНА: самалётаў — 430, танкаў — 155, гармат рознага калібра — 376, самаходных гармат — 59, мінамётаў — 269, кулямётаў — 900.

На полі бою выяўлена 55.000

трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў. Сярод забітых выяўлены труп камандуючага групай нямецкіх войск, акружаных у раёне Корсунь-Шэўчэнкаўскі, генерала артылерыі Вільгельма ШТЭМЕРМАНА.

За гэты-ж час войскі 2-га Украінскага фронту ЗАХАПІЛІ наступныя трафеі: самалётаў — 41, танкаў — 116, бронемашын — 32, гармат рознага калібра — 618,

самаходных гармат — 51, мінамётаў — 267, кулямётаў — 789, бронетранспартэраў — 85, аўтамашын — 10.000, паравозаў — 7, вагонаў і цыстэрнаў — 415, цягачоў — 127, павозак з ваеннымі грузамі — 4.050, коней — 6.418, супроцьгазай — 39.200, складаў з боепрыпасамі і рознай ваеннай маёмасцю — 64.

Узята ў палон 18.200 салдат і афіцэраў праціўніка.

СОВІНФОРМБЮРО.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

БРАЦКАЯ ДАПАМОГА ВУЗАМ ВИЗВАЛЕННЫХ РАЁНАУ

Саратаўскі дзяржаўны ўніверсітэт адправіў у парадку дапамогі Варонежскаму ўніверсітэту каштоўнае абсталяванне, у тым ліку 5 мікраскопаў і апаратуру для хімічнай і біялагічнай лабараторыі.

КРАЯВЫ НАДЗЕЛЬНИК

Сёння ў Хабараўскім краі праводзіцца надзельнік. Уся прадукцыя, выпрацаваная ў гэты дзень, пойдзе ў фонд дзяцей фронтавікоў. Рабочыя і работніцы Хабараўска парашылі падрыхтаваць для дзяцей фронтавікоў 800 плацдаў, 500 касцюмаў і столькі-ж шапак. Бірабіджанцы рыхтуюць світры, панчохі, шапачкі, абутак.

ПОМНИК ГЕРОЯМ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

У Растове-на-Доне адбылася закладка помніка героям Айчыннай вайны — вызваліцелям горада ад нямецкіх захопнікаў. На Тэатральнай плошчы да закладкі помніка сабраліся тысячы працоўных горада, байцы і афіцеры Чырвонай Арміі, дэлегацыі суседніх краёў і абласцей.

Ленінград рыхтуецца да слаўнай гадавіны

Дзяржаўная публічная бібліятэка імені Салтыкова-Шчэдрына ў Ленінградзе наладжвае да 26-годдзя Чырвонай Арміі выстаўку літаратуры аб Чырвонай Арміі і плакатаў на ваенныя тэмы. Дзейна рыхтуецца да свята Дом Чырвонай Арміі імені С. М. Кірава. У часці Ленінградскага фронту

адпраўлены лектары, канцэртныя брыгады і кіноперасоўкі.

Лекторый гарадскога камітэта ВКП(б) арганізуе вечар на тэму «Савецкія пісьменнікі аб гераізме Чырвонай Арміі», а таксама лекцыю «Чырвоная Армія — армія абаронцаў міру і дружбы паміж народамі ўсіх краін».

ВИТВОРЧЫЯ ПАДАРУНКІ

Звыш 440 комсамольска-маладзёжных брыгад нафтавай прамысловасці Азербайджана саборнічаюць у часць 26-й гадавіны Чырвонай Арміі. Маладыя нафтавікі промыслаў трэста «Кагановічнафта» здалі звыш задання ў сталінскі фонд абароны 2.537 тон нафты.

На заводах нафтавага машынабудаўніцтва 130 комсамольска-маладзёжных брыгад вызвалілі 350 кваліфікаваных рабочых і ў меншым складзе працягваюць добра спраўляцца з усімі задаваннямі.

У КАЛГАСАХ СЯРЭДНЯЯ АЗІІ

Калгасы Бухарскай абласці (Узбекістан) вызначаюць вялікія сродкі на капітальнае будаўніцтва. Буйнейшы ў Каршынінскім раёне калгас «14 год Кастрычніка» асігнаваў на будаўніцтва 1 мільён 300 тысяч рублёў. Кал-

гаснікі прыступілі да будаўніцтва 500 дамоў на тры пакоі кожны, гідрэлектрастанцыі, сярэдняй школы, больніцы, магазіна. Новое будаўніцтва зусім эменіць аблічча сяла.

Дрэваапрацоўчая прамысловасць БССР будзе адроджана!

Дрэваапрацоўчая прамысловасць БССР да пачатку вайны вырабляла ў буйнейшую, аснашчаную перадавой тэхнікай індустрыю. Мільёны кубаметраў піламатэрыялаў, розных будаўнічых дэталяў адпраўляліся на будоўлі, фабрыкі, заводы. Прыгожая мэбля выраблялася беларускімі майстрамі. Колькасць беларускіх запалак складала 40 процантаў усяй патрэбнасці Савецкага Саюза.

Запалкавыя фабрыкі размяшчаліся ў светлых шматпавярховых будынках. Усе яны мелі высокавытворчае аўтаматычнае абсталяванне, свае электрасілавыя ўстаноўкі, а Барысаўская запалкавая, Бабруйскі і Гомельскі лесаматэрыяльныя мелі свае цэпаэлектрастанцыі раённага значэння.

За першыя часовага гаспадарання і асабліва пры адступленні пад ударамі германскай Чырвонай Арміі нямецка-фашысцкія акупанты абрабавалі і знішчылі дрэваапрацоўчую прамысловасць. З цудоўных заводскіх карпусоў, рабочых масёлаў Гомельскага лесаматэрыяльнага нямецкія бандыты пакінулі груды камення і палішчы. Што не паспелі вывезці — узарвалі.

Страшнымі разбурэнні, зробленыя нямецкімі варварамі, не зламалі духу нашага народа. Як толькі выгналі немцаў з раёнаў Гомельскай абласці, рабочыя ўзяліся за аднаўленне прадпрыемстваў.

ваў лесаматэрыяльна-дрэваапрацоўчай, запалкавай і папернай прамысловасці.

За 30 дзён напружанай працы рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі завода, дзе дырэктарам тав. Ціхвінскі, выкарыстаўшы ўнутраныя рэсурсы, у асноўным ужо закончылі аднаўленне прадпрыемства. Тут занава пабудаван лесаматэрыяльны цэх, капітальна адрамантаваны і ўстаноўлены дзве лесасарамы. Адрамантаван лакамобіль, зроблены дах над мадэльнай адноўлена пучыяй гаспадарка, арганізавана слясарна-механічная майстэрня, кузня. Калектыву завода абавязалі да 15 сакавіка аднавіць дрэваапрацоўчы цэх, сушыльныя камеры і адзін паравы капёл для сушкі піламатэрыялаў.

3 гэтым лесазаводам спадарнячае калектыву лесаматэрыяльнага, дзе дырэктарам тав. Эркін. Тут сабралі раскінутыя немцамі дэталі лесарам і адну ўжо ўстаноўлі, маптаж другой будзе закончан праз некалькі дзён.

Праца выканана за даволі кароткі тэрмін. Між тым, калі да яе толькі прыступалі, некаторыя рабочыя адзіліся: як гэта, не маючы інструментаў, тэхнічных матэрыялаў, транспарта, стварыць першую базу па выпрацоўцы дошак, аконных рам, дзверей?

Але большавікі ўзяліся за вырашэнне пастаўленай задачы. Вопыт работы паказаў, што шмат

чаго можна зрабіць, калі па-сур'ёзнаму ўзяцца за выкарыстанне мясцовых магчымасцей. Праз 5—6 дзён пасля выгнання немцаў тут было сабрано дэталей на пяць лесарам, нават знойдзены такія дэталі выдатны матэрыял, як бабіт для зліўкі падшыпнікаў. На перша-му заміну дырэктывы рабочыя прынеслі свае напілішкі, свёрлы, малаткі, зубілы, гаечныя ключы. На месцы былі знойдзены і кавальскія мяхі, накавальні, ручныя бормашыны.

На абодвух лесазаводах у першую чаргу былі адноўлены рамонтныя майстэрні. І вось прайшло 30 дзён і там, дзе ляжалі каменні і палішчы, дзе стаялі поўразбураныя цэхі, сёння воляй савецкіх патрыётаў адраджаюцца два лесазаводы.

Беларускія дрэваапрацоўшчыкі прыкладуць усе намаганні, каб прадпрыемствы хутка ўступілі ў строй. Умо адружаецца абсталяванне. Інструментаў і тэхнічных матэрыялаў. Днямі прыбываюць маптажнікі і праектыроўшчыкі.

Дрэваапрацоўчая прамысловасць Савецкай Беларусі будзе адроджана і завае ранейшую славу.

Т. ДОНЧАНКА,
намеснік наркома
лесной прамысловасці БССР.

Лесаматэрыялы — Данбасу!

Тысячы кубаметраў лесу, у тым ліку драпеж для Данбаса, павінен дзяржаваць у першым квартале гэтага года Гомельскі леспрамгас. Амаць увесь гэты лес трэба падвозіць з лесаўчасткаў да жасцяў паружкі.

Прайшла палова квартала, а леспрамгас (дырэктар тав. Міна-таў) не выканаў і чвэрці задання. Такое станавіцца можна растлумачыць толькі недаацэнкай важнейшай дзяржаўнай справы як з боку самога леспрамгаса, так і з боку раённых кіруючых арганізацый.

Дзейнасць Гомельскага леспрамгаса распаўсюджваецца на Гомельскі, Церахоўскі, Будакаша-лёўскі, Веткаўскі, Уваравіцкі і Добрушскі раёны. Партыйныя і савецкія органы гэтых раёнаў павінны быць кроўна зацікаўлены ў выкананні плана парыхто-вак і павязкі лесу. Гэта іх баявая задача, справа чэсці. Яны павінны мабілізаваць у парадку прагужаванасці рабочую сілу і коней для працы ў лесе. Улічваючы ўсю важнасць своечасовага атрымання лесаматэрыялаў шахтмі Данбаса, нашымі будоўлямі, у раёнах павінны падыйсці да гэтага пытання па-дзелавому, сур'ёзна.

Нажалі, пакуль гэтага няма. Праўда, па ўсіх раёнах склалі спісы — колькі кожны сельсавет павінен мабілізаваць калгаснікаў из лесаўчасткі, распісалі ўсё, як трэба. Але якя з гэтага карысць, калі няма кантролю за выкананнем? Спісы ператварыліся ў фількіну грамату. Напры-

клад, Уваравіцкі райвыканком дора-сумленна падлічыў, што для выканання дзедзенага раёну павінен неабходна сельсаветам што-дзённа вылучаць 55 чалавек пешых і 75 конных. У сельсаветах жа разнарадку гэтую атрымалі і прынялі... да ўвагі. У выпіку раён не парыхтаваў ніводнага кубаметра лесу. Такая-ж марціна ў Веткаўскім раёне.

7 лютага на паседжанні Добрушскага райвыканкома была да-дзена развэрстка сельсаветам і калгасам — колькі яны павінны штодзённа вылучаць людзей на парыхтоўкі, колькі конных на вывазку лесу. Прайшоў тыдзень, а ў Добрушы без эмен. На працу ў лес не з'явілася ніводнага чалавека, а замест 100 вознікаў вышлі толькі 10.

Трэба сказаць, што старшыня райвыканкома тав. Буры і сакратар райкома партыі тав. Кле-сёў не падалі сур'ёзнай увагі лесаварыхтоўцы. Гэта можна бачыць па складзенай тут разнарадцы на рабочую сілу. Каб выканаць план парыхтовак і вывазкі на раёну, трэба, каб у лесе працавала ха-ці-б 60 лесарубаў і 120 возчы-каў. А тут вызначылі значна менш.

У Будакашалёўскім райкоме партыі (сакратар тав. Зайцаў) зусім не ведаюць, колькі людзей штодзённа працуе на лесаўчаст-ках, колькі лесу парыхтавана і колькі вывезена.

Даўдэка не ў парадку справы і ў самым леспрамгасе.

Улаўнаважаны леспрамгаса павінны праявіць ініцыятыву,

настойліваць у мабілізацыі кал-гаснікаў, у стварэнні сталага кадра рабочых. Трэба шырока растлумачаць умовы працы ў лесе, сістэму аплаты працы, рас-казваць аб выгодах, якія атрымлі-ваюць тыя, хто перавыконвае нормы. Кожны лесаруб, які пера-выканаў месячную норму, атрым-лівае так званыя стымуліруючыя пазі-мануфактуру, мыла, соль і г. д. Хутка на ўчастках будуць пладжана гарачае харчаванне, адкрыты прамтаварныя ларкі.

Леспрамгасы не выкарыстоў-ваюць мясцовыя магчымасці. У Гомельскім леспрамгасе амаль усе лесарубы працуюць простаю па-пярэчнай пілой, у той-жа час, калі ёсць лучковыя пілы, ужыванне якіх значна наскорыць пра-цу. Неабходна хутчэй асвоіць лучковую пілу, хутчэй перавесці асноўную частку лесарубаў на работу з ёй. Для гэтага ёсць усе магчымасці.

Другая не менш важная спра-ва — навучыць навічкоў. Неабход-на да кожнага кваліфікаванага лесаруба прымацаваць 2—3 на-вічкоў, пазнаёміць іх з правіламі вайкі лесу, навучыць умела ка-рыстацца інструментам.

Гомельскі леспрамгас абавязан выканаць квартальны план. Трэ-ба паўдзённа намятаць, што ас-ноўная частка парыхтаванага ле-су пойдзе на аднаўленне соцыялі-стычнага Данбаса, на адраджэнне разбуранага народнай гаспадаркі роднай Беларусі.

Н. ПАУЛЮЧЭННАУ.

У школах Церахоўскага раёна

У Церахоўскім раёне, Гомель-скай абласці, да нямецкай акупа-цыі было 55 школ, з іх 6 сярэд-ніх і 20 пачатковых сярэдніх. У іх навучалася 10.975 вучняў. Та-кія школы, як Маркавіцкая, Ва-сільска-Савіцкая, Насовіцкая сярэднія, мелі выдатныя будынкі, яны бы-лі абсталяваны добрай мэбляй, мелі багатыя фізічныя, хіміка-прыродазнаўчыя кабінеты, біблія-тэкі. Школы былі ўкамплектава-ны вопытнымі кадрамі. Імёны па-стаўнікаў Ольгі Кужалёвай, Бічу-кова, Лешчанкі і іншых ведалі ўсім раёне і абласці.

Нямецкія разбойнікі разбурылі гаспадарку раёна. Цалкам спале-ны 42 населеныя пункты, спале-ны і разбураны 5.914 дамоў; 1.184 чалавекі пагнаны ў нямец-кую нявольніцу, забіта звыш 500 ні ў чым нявінных грамадзян. Ня-мецкія пемрашалы спалілі і раз-бурылі 31 школу, знішчылі або зывезлі школьнае абсталяванне.

У грудзі каменняў ператварылі немцы цудоўнае памяшканне Це-рахоўскай сярэдняй школы.

Фашысцкія бандыты не паспе-лі ўзарваць двухпавярховы буды-нак Маркавіцкай школы, але яны вывелі са строю парвое атачле-не. Будынак Васільска-Савіцкай сярэ-дняй школы спалілі. Дырэктару гэтай школы тав. Грыб удалося выратаваць ад пажару частку мэблі, вучэбнага абсталявання, школьную бібліятэку. Усё гэта ён схараў у калгасным свёрне. Даведаўшыся пра гэта, немцы падпалілі свёрна, і ў ім загінула ўся маёмасць школы.

Нямецкія крывавіцы не зада-валіліся толькі знішчэннем ма-тэрыяльных каштоўнасцей. Яны па-зверску знішчалі лепшых лю-дзей раёна. На баявым пасту за-лінулі выдатныя майстры педагогі-кі, патрыётка Радзімы Ольга Ку-жалёва. Ва ўмовах акупацыі Ольга Кужалёва растлумачвала калгаснікам прамову таварыша Сталіна, зробленую ім па радыё 3 ліпеня 1941 года. Яна пад-трымлівала сярод насельніцтва веру ў перамогу Чырвонай Арміі, у хуткае вызваленне. Яе злавлілі немцы; яны па-зверску катавалі яе, а потым забілі. Геройскай смерцю загінуў настаўнік Насо-віцкай школы тав. Бічукоў.

Крывавы тэрор нямецкіх раз-бойнікаў не зламаў волю бела-рускага народа да барацьбы за сваю Радзіму. Савецкія настаўні-кі былі ў першых радах бараць-бітоў.

З першых дзён акупацыі па-стаўнік Усохабудскай школы А. І. Гарэлік звязваўся з парты-занскім атрадам. Ён даваў парты-занам неабходныя весткі аб пра-ціўніку. Калі немцы пачалі са-чыць за ім і сталі рыхтаваць яго арышт, тав. Гарэлік пайшоў у атрад. Але разведка не спынілася ў раёне. Настаўнік выхаваў у сваёй школе такіх-жа патрыётаў, як і сам. Разведчую працу ў да-лейшым вялі вучні Вадзімір Кі-рыленка, Дамітрый Гоганаў, Пётр Піччанка. Капстанцін Піччанка, Сямён Казлоў. Юныя патрыёты дз самага прыходу Чырвонай Ар-міі выконвалі заданні партызан-скага атрада.

Настаўніца матэматыкі Івакаў-скай школы А. Лешчанка зрабіла на сваім гародзе зямлянку, па-была радыёпрыёмнік і перадач-чык, устанавіла радыёсвязь з савецкім тылам. Яна ўвесь час інфармавала насельніцтва аб па-дзеях на фронце, аб наступленні Чырвонай Арміі, аб жыцці ў со-вецкім тыле. Немцы злавлілі Ле-шчанка і па-зверску закатавалі яе.

З моманту выгнання немцаў у раёне абудзілася жыццё. Органы савецкай улады пры актыўнай дапамозе насельніцтва адразу-ж прыступілі да аднаўлення школ. На ініцыятыве настаўніцы Ш. Н. Пестун у сяле Насовічы прыста-савалі памяшканне пад школу. На сходзе бацькоў былі вызначы-ны людзі для рамонту будынка. Адрамантавалі, сабралі мэбля — і школа прыступіла да працы. Не-хапае пісьмовых прылад, але тут выходзяць са стапавішча — вучні навучыліся рабіць пер і з бляхі.

Тэрмозіць работу школ і ад-сутнасць падручнікаў. У асобных школах на 20—30 вучняў — адзін падручнік: немцы знішчылі кніж-ны фонд. Цяпер настаўнікі збіра-юць тыя кнігі, якія пад пагрозай расстрэлу здолелі захаваць ад акупантаў. Напрыклад, настаўні-ца Церахоўскай школы Е. Н. Шыманец здолела захаваць пад-ручнікі, і зараз вучні карыстаюц-ца імі. Частку кніг захаваў тав. Дзебіская з Дубраўскай школы.

Наркамат асветы БССР павінен дапамагчы школам падручнікамі, нагляднымі дапаможнікамі і пісь-мовымі прыладамі. Вучоба ў шко-лах павінна быць нармальнай.

А. ТРУТНЕУ.

Асвоілі выраб пасуды і мыла

Белкаапровет аднавіў у вы-зваленых раёнах Беларусі рад прамысловых арцеляў, у тым лі-ку краветнік, абутковыя, цагель-ныя, ганчарныя, хімічныя.

На вызваленым Палессі працу-юць ужо 20 прамысловых арце-ляў, у тым ліку чатыры кравец-кія, столькі-ж абутковых і быта-вога абслугоўвання.

Асвоілі вытворчасць ганчарнай пасуды арцелі «Дняпроўскі ца-гельнік» і «Сасноўка», мыла — рэчыцкая арцель, вырвак — вет-каўская арцель.

Адноўлены 11 арцеляў па зда-бычы торфу, у тым ліку «Граз-кі», імені Парыжскай Комуны. Распачылася расчэстка тарфяных балот і надрыхтоўка інвентару да сезону торфазабычы.

Бібліятэка ў Мозыры

Да нямецкай акупацыі абласны цэнтр Палесся Мозыр меў бага-тую бібліятэку. Фашысцкія вар-вары абрабавалі яе, знішчылі кнігі.

Мозырскія комсамольцы здолелі выратаваць ад фашысцкага па-

гону значную частку кніг гарад-скай бібліятэкі. Зараз гэтыя кнігі сабраны ў адно месца. Ёсць тва-ры беларускіх пісьменнікаў, ёсць налітычная літаратура. Гэта на-чатак для аднаўлення бібліятэкі ў Мозыры.

С Ы Н

НАРЫС

I.

Ла нямецкага каменданта пана Шардэра прынеслі загорнутага ў лахманы, асіпшага ад крыку, з шырока раскрытымі вачыма, чарнявага хлопчыка. Было яму мо' год, мо' паўтара. Правая шчокка, відаць, ад удару, пасінепа і ўспухла, а з носіка ледзь-ледзь сачылася сукравіца. Хлопчыка кінулі ў парозе камендатуры, як кідаюць штосьці нежывое, бездыханнае. Ён не заплакаў і не застагнаў, а толькі яшчэ шырэй адкрыў свае вочкі-агеньчыкі і збянтэжана глядзеў навокал.

— Апошні, пры абыходзе дамоў знойдзены, — паведаміў гітлеравец, які прынес хлопчыка. — Што загадаеце з ім рабіць?

Твар каменданта скрыўся ў сударгах, ён штосьці прамармытаў сабе пад нос і павярнуўся да вакна, за якім згушчалася чорная асенняя ноч. У гэтай ночы, адутаны змрокам, тануў прыпіхшы і насцярожаны, занявоены старажытны беларускі горад Месціслаў. Ні агню, ні людзей на вуліцах. Пуста і ціха ўсюды. Далёка дзесяць выў сабака. Выў нудна, цягуча. Мо ён аплакваў загінутага сёння гаспадара, а мо прадвешчаў новую бяду гораду. Змрокі ўсё згушчаліся і згушчаліся. Толькі бялесныя плямы не ў пару вышпалі са снегу нязвычайна святліліся на дахах дамоў, у выбаінах бруку.

Было 15-га кастрычніка 1941 года. Жахліва-жудасны дзень перажыў горад. На яго вуліцах за стагоддзі не пралілося столькі крыві, колькі за адзін гэты страшны дзень. Яшчэ з раніцы п'яныя, раз'юшаныя гітлераўцы апалілі горад. Яны ўрываўліся ў дамы мясцовага насельніцтва, білі пасуду, разварочвалі печы, распарвалі падушкі. На вуліцу за косы выціталі старых хворых жанчын, праз вокны выкідалі на брук дзяцей, а потым узняўшы іх на штыкі неслі праз горад. Увесь дзень бушавала гэта крывавае расправа над нявіннымі, безабароннымі людзьмі.

Вось на гэтую запарушаную снегам бруку іх гналі за горад — мужчын і жанчын, дзяцей і старых. Гналі на смерць, на пакуты. 970 чалавек (многія жывымі) былі скінуты ў глыбокі роў і засыпаны зямлёю. Над страшэннай магілаю варушылася зямля, з-пад зямлі глуха чуліся прадсмяротныя стоны людзей. У тым баку трывожна-цягуча выў сабака.

У парозе камендатуры зашаваліся хлопчык, заплакаў і ледзь чуцна асіпшы голасам клікаў: «Ма-а-ма!...» Каменданта быццам гзырачым шылам парнулі. Ён хутка павярнуўся, твар яго зноў скрыўся ў сударгах; ён падышоў да гітлераўца, які прынес хлопчыка, і хутчэй прасіпеў, чым праказаў:

— Чаго стаіш, абармот!.. На сёння з мяне хопіць!.. На сметнік яго, на сметнік... да раніцы, а там прыдумаем...

І хлопчыка выкінулі на сметнік.

Раніцою яго не стала там. Усе пошукі гітлераўцаў былі дарэмнымі.

II.

Хатка Ксеніі Платонаўны Савельевай стаіць на ўсходняй гары. Каб прайсці да яе трэба некалькі разоў узняцца на крутыя ўзгоркі і перамагчы глыбокія ірвы, якімі багата гэта мясцовасць. Жыла Ксенія адна. Муж яе з першых дзён вайны пайшоў на фронт. Дзе ён і што з ім — не ведала маладая салдатка. У другіх хопіць дзеці — ёсць з кім душу адвесці. А ў Ксеніі нікога, адна, як перст. Трывожна-цяжкі час перажывалі людзі. Так-сяк перабіваліся за хлеба на квас і чакалі светлага дня.

Чакала і Ксенія. Часта яна запірала сваю хатку ды ішла да суседак. Аб чым толькі не гутарылі між сабою жанчыны. А ўсё больш аб мінулым, такім бліжнім, дарагім, бясплёдным зніклым, як сон. І абавязкова кожная пра мужа, сына, брата прыгадае — ці жывы яны, а мо ўжо ў сырой зямельцы ляжаць. Плакалі і сумавалі жанчыны.

Але з нейкага часу Ксенія рэдка пачала на людзі паказвацца. Усё больш дома сядзела. Штосьці сталася з жанчынай. То яна палохалася сваёй пустой хаты, а то з хаты яе нічым не выганіш. Пачалі прыглядацца да яе жанчыны. Адна нездаров зойдзе, другая. Але нічога падазронага не было. Што за ліха? І пачалі прыставаць да яе жанчыны — чаго, моў, адна сядзіш, на людзі не паказваешся?

Прызналася Ксенія, чыстую праўду сваім сяброўкам расказала. Як вечарам у той страшны дзень паўз камендатуру ішла, дзіцячы плач пачула. Не стрымала яе сэрца, і матчына любоў страх перамагла. Падыйшла да смеццывой ямкі і дастала адтуль

пасінелага, асіпшага ад крыку, з падбітаю шчакою чарнявага хлопчыка. Прыгарнула да грудзей і гародамі дадому прышла. А дома абмыла яго, атагрэла, накарміла і ў патаемным месцы спаць паклала. Цэлую ноч Ксенія прасідзела каля вакна. Да кожнага стуку і шораху прыслухоўвалася. Усё думала — прыдуць, забяруць, талы не будзе літасці і да яе. Трывожная ноч прайшла, настаў яшчэ больш трывожны дзень. У той дзень фашысты на вуліцы жанчын лавілі, слэды прымяралі. Потым ішчэйку прывялі, але хлопчыка не знайшлі.

Выратаванага ад смерці хлопчыка вырашыла ўсынавіць Ксенія. Жанчын папрасіла, каб пільне гу-гу. Немцы за гэта па галаве не паглядзяць.

Далёка ідзе дрэнная слава, а добрая яшчэ далей. Пацягнуліся ссезкі да хаткі Ксеніі. Часта жанчыны наведваць сталі. Зойдзе каторая на хвілінку, то бутэльчку малака прынесе, то навалачае хлеба, то пернік самаробны. Пачне Ксенія адмаўляцца, а яны пальцам прыгроззяць.

— Гэта-ж для яго, для сына твайго...

Але знайшлася праданная душа, у паліцыю заявіла. І зноў пачаліся трывожныя дні для Ксеніі. На розныя хітрыкі ішла — сына ўсё хавала. Колькі прайшло бясплодных начэй, колькі ў нямой знямоце сэрца замірала. Матчына любоў гнала яе ў сутарэнні, у лес. На ўсё ішла, толькі-б сын зноў не трапіў у акрываўленыя рукі людэдаў, у лапы смерці.

Так жыла Ксенія да светлага дня — дня вызвалення з нямецкай няволі.

З прыходам Чырвонай Арміі ў Месціслаў Ксенія ўпершыню выпусціла на вуліцу свайго сына. Хлопчык жмурыўся ад сонца, поўнымі грудзямі ўдыхаў паветра, радаваўся і смяўся. Радавалася і Ксенія.

Вялікая і моцная матчына любоў. Трылогі і пакуты, перанесеныя за хлопчыка, нарадзілі ў Ксеніі гэта гарачую матчыну любоў да сына, апошняга з 970 смернікаў горада.

— Быццам яго ў сябе пад сэрцам вынасіла, — гаворыць яна.

Яна глядзіць па галоўцы свайго чарнявага сына, глядзіць у яго шчырыя вочы. Ён, як і ўсе дзеці, жывы і вёрткі. У яго ёсць мама. Завуць яго Барыс.

Мікола ВІШНЕЎСКИ.

Чаму ў Веткаўскім раёне не атрымліваюць газеты?

Значэнне большавіцкага друку агульнавядома. Тым большае значэнне мае ён у раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі. Рабочыя, калгаснікі, інтэлігенцыя з прагнасцю ловяць кожнае слова аб пздзеях на франтах Айчынай вайны, яны хочаць ведаць, што робіцца ў Савецкім Саюзе і за яго межамі, хочаць ведаць пра самаадданую працу савецкага народа і яго гераічную барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Гэтага не разумеюць і не хо-

чужа разумець работнікі сувязі. У Веткаўскім раёне на працягу лютага месяца амаль ніхто не бачыў газеты «Савецкая Беларусь». Дастаўка друку не наладжана. Не лепш абстаіць справа з дастаўкай іншай літаратуры і пісем.

Падпісчыкі абураны такой працай сувязі.

Неабходна, каб пракуратура неадкладна расследвала гэтыя факты і прыцягнула да адказнасці віновітых у зрыве дастаўкі газет.

Зінаіда ІНФАРМАЦЫЯ

„НОВАЯ БЛІСКУЧАЯ ПЕРАМОГА ЧЫРВОНОЙ АРМІІ“

ЛОНДАН, 18 лютага. (ТАСС). Паведамляючы аб ліквідацыі акружаных у раёне Корсунь-Шэўченкаўскіх нямецка-фашысцкіх войск, лонданскае радыё характарызуе гэта аперцыю, як новую бліскуючую перамогу Чырвонай Арміі.

Радыёкамендатар Натрык Лейсі заяўляе, што важнейшай інфармацыяй, якая паступіла з Расіі, з'яўляюцца паведамленні аб пачатку аб прадсмяротнай агоніі 10-ці нямецкіх дывізій, акружаных у раёне Корсунь, а затым — аб завяршэнні аперцыі па іх знішчэнню. Аглядальнік указвае, што гэта перамога з'яўляецца дасягненнем не толькі ўсіх рускіх войск, якія атакавалі немцаў, трапіўшых у мяшок, але і тых часцей Чырвонай Арміі, якія адбілі адчайныя спробы германскай арміі выратаваць акружаных.

Натрык Лейсі ўказвае, што новы поспех Чырвонай Арміі будзе мець сур'ёзныя стратэгічныя вынікі для развіцця ваенных дзеянняў на паўднёвым фронце. Знішчэнне акружанай у раёне Корсунь нямецкай групоўкі, гаворыцца ў другой радыёперадачы, з'яўляецца для немцаў сур'ёзным

ударам, які скажацца на ходзе далейшых апераций. У выніку баёў у раёне Корсунь гітлераўцам нанесены падвойныя атрады. Германскае камандаванне прынесла ў ахвяру не толькі тры войскі, якія трапілі ў пастку і не змаглі вырвацца, але і тры часці, якія былі насланы на дапамогу акружанай групоўцы. Аперцыя ў раёне Корсунь з'яўляецца новым магутным ударам па ваеннаму прэстыжу Германіі.

НЬЮ-ЁРК, 18 лютага. (ТАСС). Сёння ў Маскве, гаворыцца ў перадачы ньюёрскага радыё, зноў пачуўся гарматны салют, які азначаў аб новай бліскачай перамозе Чырвонай Арміі. Рускаму народу ёсць чаму радавацца. Праціўнік атрымаў сакрушальны ўдар. Здалося 11.000 нямецкіх салдат і афіцэраў. Гэта ўсё, што засталася ад акружаных 10-ці германскіх дывізій, бо 52 тысячы чалавек было забіта і, апрача таго, знішчана яшчэ 20 тысяч немцаў, якія ўваходзілі ў састаў часцей, адчайна спрабаваўшых прарвацца па дапамогу акружаным.

Зварот польскага Прагрэсіўнага клуба ў Лондане да грамадскай думкі Англіі

ЛОНДАН, 17 лютага. (ТАСС). Польскі Прагрэсіўны клуб у Лондане апублікаваў зварот да англійскай грамадскай думкі, у якім ён просіць не змешваць польскія дэмакратычныя колы ў Англіі з «афіцыйнымі» коламі, якія вядомы сваімі фашысцкімі імкненнямі. Мы можам прывесці многа доказаў таго, што палітыка ў Англіі на працягу доўгага часу падзяляецца на дзве групы. Першая група складаецца з некаторых членаў урада, з чыноўнікаў і ваеннай клікі, якія імкнуцца да рэжыму дыктатуры будучай Пойлычкі. Гэтыя колы падтрымліваюць крайніх рэакцыйных палітыкаў і журналістаў, аказваюць фінансавую падтрымку многім газетам і дапамагаюць ствараць розныя арганізацыі. Апазіцыйнасць гэтых газет, энергічна на словах і на корні на справе, мае сваёй мэтай паказаць, што толькі крайнія правыя колы знаходзяцца ў апазіцыі да цяперашняга ўрада. Факт існавання другой групы, куды ўваходзяць вялікія дэмакратычныя і грамадскія арганізацыі і профсаюзы, мае вядомы ў Англіі, таму што яны не маюць

уласных газет. Польскі ўрад размяркоўвае папярковыя запасы, якія знаходзяцца ў яго распараджэнні, паміж сваім уласным друкам і рэакцыйнай правай апазіцыяй. Характэрна, што афіцыйны польскі друк адмаўляецца друкаваць якіх-б там ні было паведамленні аб дзейнасці дэмакратычных арганізацый і не прымае ад іх нават платных аб'яў. Існуе афіцыйна загад аб байкоце гэтых арганізацый і загад аб забароне продажу ў польскіх магазінах брашур, выданых незалежнымі дэмакратычнымі групамі.

Да гэтай катэгорыі арганізацый належаць: Польскае таварыства ў Лондане, Совет палікаў у Англіі, польскі Прагрэсіўны клуб, Польская секцыя асацыяцыі членаў ў інтэрнацыянальнай брыгады, білітэтка «Свабодная Польшча» і некаторыя польскія профсаюзы. Гэтыя арганізацыі складаюцца з рабочых ваеннай прамысловасці, марскоў гандлёвага флота, інвалідаў вайны, прадстаўнікоў інтэлігенцыі і большай часткі даваеннай польскай эміграцыі ў Англіі.

РЭДАКЦЫЙНАЯ НАЛЕГІЯ.

Слухайце радыёстанцыю „Савецкая Беларусь“

Радыёстанцыя «Савецкая Беларусь» працуе на хвалі 48,15 метра.

З 15 лютага ранішнія перадачы пачынаюцца ў 9 гадзін і працягваюцца да 10 гадзін, дзённыя — у 12 гадзін 15 минут да 13 гадзін. У гэты час перадаюцца літаратурныя матэрыялы, а таксама іншыя матэрыялы на беларускіх тэм.

З 14 гадзін 20 минут да 15 гадзін перадаюцца весткі з франтоў Айчынай вайны, або матэрыялы аб дзеяннях беларускіх партызан, а таксама музыка.

З 17 да 18 гадзін даюцца гутаркі аглядальніка на тэмы дня, перадачы для моладзі Беларусі, а таксама перадачы на рускай мо-

ве: «Агляд савецкага друку».

Вечэрнія перадачы даюцца з 20 да 21 гадзін. Перадаюцца канцэрт беларускай музыкі, апошнія паведамленні для партызан і партызанак і выпуск пад рэдакцыяй Кандрата Крапівы «Сатырычным залпам па нямецкіх малпах».

Пачынае перадача — з 00.35 да 00.55. У гэты час перадаюцца аператыўная зводка Савінформбюро, весткі з Савецкай Радымы, беларуская хроніка, паведамленні з заграціцы, Дзяржаўны Гімн Савецкага Саюза.

Па серадах і суботах перадачы, якія пачынаюцца ў 17 гадзін і 20 гадзін, займаюцца пад спецыяльнымі матэрыялы для абласных і раённых газет Беларусі.

Першыя яслі

Невялікі домік па Пролетарскай вуліцы ў Нова-Беліцы. Унутры чыста, утульна, на вокнах фіранкі. Чатыры пакоі. У два рады стаяць жалезныя дзіцячыя ложка. Абсталяванне адноўлена.

Калісьці тут быў дзіцячы сад завода «Чырвоны хімік». Прышлі немцы і абрабавалі гэты дзіцячы сад, як і іншыя культурна-бытавыя ўстановы.

Цяпер у доміку па Пролетарскай вуліцы аднаўляюцца дзіцячыя яслі — першыя ў Нова-Беліцы. Прыгаты першыя дзеці. Яны забяспечваюцца трохразовым харчаваннем: для іх пабыты абутак,